

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripadna se pisma tiskaju po 5 sv. svaki redak. Oglasi od 8 redakih stoje 60 nr., za svaki redak više 5 nr., ili u slučaju opetovanja za pogodbe sa upravom. Novci se šalju poštarskom naputnicem (sa svojom poštom) na administraciju "Naše Sloga". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koja se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: "Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Izlazi svakog četvrtka na cijeloj strani.

Dopisi se ne vraćaju ako se ne tiskaju.

Nebijelgovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom cijeli 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2 i 1 za polgodinu. Irvan ceterum više postarizna

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

GOVOR

dra. M. Laginje zastupnika narodn. izrečen u zastupničkoj kući carevinskoga vjeća u Beču 8. marča, prigodom glavne razprave o reformi poreza.

(Po stenografskom izriječju.)

Visoka kućo! Hrvat nemože segnuti u razpravu predmeta, kojemu se pripisuje skroz načelna važnost, ako se ne ogradi pozivom na historička prava svojega naroda.

Povijest naših muka u ovoj monarhiji, naša narodna samosvijest i naš vrlo važni zemljopisni položaj, ovlaštjuje nas na takovu izjavu.

Ako ipak stupam u razpravu ove porezne reforme „salvis ceterum jurebus regni Croatiae“, molim vas da ne mislite, da me je ovo načelno stanovište sudržalo od svake stvarne razsude. Ne! Mi znamo posva dobro, da nam je računati sa istinito postojećimi okolnostimi, mi znamo, da poboljšano zakonodavstvo mora i namu koristiti a da od pogoršanju obćenitog stanja javnu štetovati takodjer zemlje, u kojih mi stanujemo.

Ako pak ja osobno samo nekom plahosti mogu preći na razpravu ovog predmeta, krive su tomu poviestne uspomene od davnih vremena. Ta plahost uzbuđuje se u meni, jer se ipak radi o interesih države blagujne. U poviesti analizam, da su pred kakovih 230 godinah sluge hrvatskoga bana dobro izmislale na Rieci nekoga Andriju Laginju, rođenog u istom mjestu, gdje je ja, a to jer je za račun austrijske komore čuvao neki lies, što je bio posjećen u dobro mi poznatoj gori. Ta gora leži po današnjem shvaćanju u Istri, u Austriji, ali je državopravno po svojoj prilici spadala Hrvatskoj. Mogao bih vam pak iz sadanjih vremena navesti dosta važnih primjerah, kako mi Hrvati Austrije, u ovom dielu države, recimo ravno, dobivamo batina zato, jer smo Hrvati, a u Hrvatskoj zato, što smo Austrijanci. Razumije se samo po sebi, da je namu vrlo teško podnašati takovo stanje.

Občina, od koje potičem (Kustar, Tr.), jest jedna od onih vrlo zanimivih poviestnih individualiteta, koje su znale do polu samu konac prošloga vieka sačuvati vrlo obširna municipalna prava.

Javni danak nije smio biti nametnut proti tako zv. Zakonu, i ta municipalna prava potvrđivao bi otvorenim pismom svaki vladar, kad bi zavladao. Eto godine 1635. buknu u ovoj obćini gotova buna, jer se je htjelo proti ustavu nametnuti neke javne danke.

Cesar je za izmirenje prepore poslao poveljenika nekoga grofa Barbo Kezljackoga. A taj Barbo, njesto da vladaru reče istinu, mjesto da izjavi, kako se je htjelo raditi proti pravu naroda, izvješćuje, da ga je desetak, dvannest dana puk držao zatvorena u Kastelo, i da je on u tom težkom položaju bezuvjetno obćeno posremašnju nepostaru starog ustava ali savjetuje carskomu Velikastru, neka do toga ništa ne drži, jer da je obećanje dao od nevolje, nego dapače savjetuje, neka se na najvišoj tečki gradica sagradi nova tvrđavica, neka se u nju postavi stalna posada od par stotina dobrih „mušketa“, neka se polagano oduzmu narodu i unište njegove pravice, a o čijto neka im se oduzme i slobodan izbor svećenika, jer svećenici moraju držati s narodom, kad ih ovaj slobodno izabira.

Ako je ovih dana ovdje rečeno, da se glede osnove, kao što je ova, ne smije već unapred zauzeti stanovište protivno, to je posve pravo; ali dozvolite mi opazku, da sam ja, obzirom na ovo, što u kratko napomenuh, onu moju izjavu u uvodu govora učinio zaključujuć prije a posteriori, nego li a priori.

Gospodo! Ovdje se no radi, kako bi neki htjeli reći, o korenitij reformi državnih poreza. Ja sam se nekoliko putrođu proučivao, i nije mi na kraj pameti utvrditi, da sam strukovnjak; ipak držim, da to nije istina. Ne radi se o načelnoj, korenitij reformi, jer ono, što hvala kao nova načela. Djelomice su stare stvari, osim možda ono nešto malo samouprave, što se kani uvesti, a djelomice nije provedeno tako daleko, da bi se moglo smatrati načelnom, korenitom preinakom.

Tako je obćeniti porez dohodarinski načelno bio uveden već odavna. Ta u pateku od godine 1849., ako se dobro sjećam, rečeno je, da se ne može ostati pri dosadašnjem oporezovanju, nego da se moraju pritegnuti k plaćanju poreza još drugi slojevi pučanstva, da se tako uzmogne pravednije porazdieliti i doskočiti izvanrednim državnim potrebam.

A u pogledu načela samouprave, mislim, da smo ga bar djelomice takodjer već imali u sadašnjem sistemu, koj pozna pouzdanika, i da ni u novoj reformi ne može biti govora o tom, da će prevladati načelo samouprave, kad se znađe, da sama državna vlast imenuje polovinu članova povjerenstva i predsjedatelja, dakle svakako većinu.

S druga strane načelo obćenitog porezovanja prihoda nije podopisno provedeno tako daleko i temeljito, da bi se moglo govoriti o posvemašnjoj preinaci osobne dohodarini i poreza u obće, a to su priznali i gospođa govornici, koji su za osnovu govorili.

Ja mislim, da su svi zastupnici, bez obzira na to, da li sjede u oporbi ili na klupah vladinih stranaka, od ovako pretežne većine, kakva je u ovoj kući, pravom mogli očekivati, da će porezni sustav biti preinachen načelnij, u mnogo većoj mjeri.

Ja mislim, da smo mi svi kao idejal porezne reforme želili: obćeniti, ako i unajeren porez imetka u kojem god obliku biti, i porez na čisti prihod. Takov bi porezni sustav državi bio donio bez dvojbe većeg dohodka i sa suviškom lasno bismo bili mogli priskočiti u pomoć obćinam i pokrajinam. Toga žalibože sa ovom reformom nebudu. Pokušati ću, da ročem štogod o tom sa malo riječi.

Ja držim, gospodo, da je podvezana žila svakomu daljnjemu razvoju porezne reforme, kad ova počiva na sliedećih, rekao bi, skrajnih temeljih: s jedne strane država kaže: ja nesmijem od poreza dobiti manje nego li do sada, dapače glede nekih vrsta, na pr. glede obrtarine očekuje unapred još više i izračunava za buduće po nekoliko postotaka poviška od godine na godinu; a s druge strane opet ustanovljuje stalne nedostatne postotke, do kojih je pripravna odpuštiti na zemljariji i obrtariji.

Gljše se postave ovakva načela, ta možemo punim pravom utvrditi, da to nije prava reforma, jer državljanj neće biti opušteni ni malo od onih tereta, o kojih se je ponovno tvrdilo, da su samo privremeno nametnuti za pokrće neobhodnih državnih potrebitina, te će se tako drugim riječmi, ako i ne točno do jednog postotka, u glavnom ipak kod svih vrsti poreza redoviti i izvanredni propis skupa prometnuti u ordinarijum, u redoviti porez; a s druge strane, ako ova reforma bude prinijeta, uzeta je pokrajinam i ostalim autonomnim skupinam t. j. obćinam i kotarom, za dugo vremena, po mjestu sudu za uvijek, mogućnost i nada, da bi od države mogli dobiti toliko, koliko iznašaju porezi na zemljište i zgrade.

Što se pak tiče podieljenja svrška od prihoda ovih osobnih poreza pojediniim pokrajinam, mislim, da je to vezano na pretežak uvjet, na uvjet najme, da se i pokrajine, kao i obćine i okružja, odreku onih nameta, koje bi inače imali pravo pobirati, na novu dohodarinu. Glede toge odredkuca, mislim, da se pokrajinski sabori neće baš tako lahko dati na to, da zakonom izgube ono nameta.

Nu kad bi to i učinili glede pokrajinah, ipak mislim, da nisu ovlaštjeni zakonom zabraniti obćinam i kotarom, da na stanovitu vrst izravnog poreza u obće nesmiju pobirati nikakva nameta. Ja držim, da to može biti određeno samo državnim zakonom, baš s toga, jer je ono pravo državnim zakonom utemeljeno.

Dozvolite, da u tom pogledu navedem odredbe takozvanog temeljnog zakona za obćine od 5. marča 1862. br. 18. d. z. l. u savezu sa pokrajinskim pravilnicim, koji su, kao što je poznato, izdani u prilogu februarske patente.

Svi pokrajinski pravilnici govora doduše, da poslovi, tičući se obćinah, spadaju u nadležnost pokrajinskih sabora. Ali je to pobježe

označeno i nekim načinom stegnutom ustanovljavao, da se tu razumiju pobježe odredbe u poslovih obćin, t. j. „medjah obćenitih zakona“.

Eto upravo onaj zakon od 5. marča 1862. jest takov obćeniti zakon državi. U članka 15. toga zakona stoji: „Obćina može zaključiti pobiranje nameta na izravne poreze ili na potrošarinu, ili podavanje drugih dnaka, za pokrće svojih potrebitina, u koliko nisu pokrivena dohodkom od obćinskog imetka. Pokrajinski zakon ustanoviti će, u koliko je obćina vezana obzirom na visinu tih nameta, na potvrdu zastupstva okružnoga ili pokrajinskoga itd. Meni se čini, da po toj ustanovi okružja, dotično zemaljski odbori, mogu doduše sniziti postotak obćinskoga nameta obzirom na neke vrsti izravnih poreza, dotično zabraniti povišanje postotaka, ali neimaju prava zakonom ustanoviti, da obćina ili kotar u obće nesmiju nikakva nameta pobirati na stanovitu vrst izravnih poreza.“

Dakle opeta ćemo razpravljati o porezu, kada dodje na red pitanje, kako stojimo s tom nadležnošću pokrajinskih sabora.

Nu uzimimo, da sam ja tim tumačenjem posve na krivom putu. U tom slučaju razpravljati će se u pokrajinskih saborih, da li je po obćine i okružja korisno, da jim se oduzme pravo pobirati nameta na novi dohodarinski porez; pak pošto je ovdje mnogo gospođe, koja sjede i u pokrajinskih saborih i pošto se i od ostalih, koji u nje dolaze, takodjer predumieva, da će temeljito pregledati ovu osnovu, doći će po mom sudu do toga, da se većina zastupnika seoskih obćina neće moći nikako odlučiti na to, da se seoskim obćinam oduzme ono pravo nameta. A isto tako, samo s drugog razloga, neće se moći naći zastupnika gradskih obćina, koji bi za ono glasovali.

Razlog je tomu, kako će djelovati na gospodarstvo tih autonomnih skupina oni odpušti na državnom porezu.

Ako uaine država od onih suvišaka, što jih očekuje od novih poreza, stanovitu svotu dade pokrajinam, to se unapred može uzvrditi, da pokrajine neće baš ovako otušiti postupati prema obćinam. U autonomnoj upravi pokrajina stvara se malo po malo nešto slična onomu, što je u upravi državnoj. Za obćine i pojedince nebrine se možda baš toliko, koliko bi se moralo brinuti. U pokrajinah uređuje se, rekao bih, neki birokratizam, te nijelova uprava bude sve skuplja, tako da će od suvišaka, koji dodju pokrajinam, biti malene ili nikakve pomoći obćinam i okružjem. Ako jim dakle nebudu pomoći, kao što je u istinu neće biti, onda će seoske obćine morati silno visoke namete udarati na zemljariju, a gradske obćine na obrtariju, da uzmognu pokriti manjak, koj jim ustane.

(Dalje).

DOPISI.

Sv. Lovreš Pazenatički 23. marča 1895. — Sveta je ona, da svaka istina oči bude. Istina kod nas jest, da se je puk naš hrvatski počeo buditi, gledati, razumijevati i po tom razumjevanju prapke se hvatati onih muževa, koji mu pravicu jasno od krivice kažu. Narod naš je veoma dobar i bistar, samo treba mu savjeta i naputka. Na sastanku u Baderni je dobio narod naputku, savjeta, pouke i odmah to prihvatilo objema rukama. Što će pak sve u svoje dobro i korist taj puk po savjetu je pod ravnanjem svojih prijatelja učiniti, to neka za sada još sakrivo ostane. Uvijek je dosta prigode čitati u talijanskim novinama, da je zemlja Istra izključivo provincija talijanska. O neistini ovoj mogude je danonice sve to više se osvjetločiti. Istina je, da naš puk posvuda i uvjek hrvatski misli, govori i čuti. Dakako ovo njekejom pravom nije.

Tako i ovdje u našem gradiću jesu četvorica od njih, podupirani od svoga miljenika iz Vrsara, a tudjina g. V., koji bi hotjeli silom, da značaj gradica Sv.

Lovreča bude čisto talijanski. Ako biš hotio kazati, da se u našoj plovnanij tisuće i petsto stanovnika služi izključivo hrvatskim, a samo nekogje obitelji, i to kod domaćeg ognjišta samo, pokvarenom talijanstvom, smrtno si sagrešio u očih onih delija. Kako bi se na to zgrozio ovdasnjij puštemeštac, koji nikad neće da prosbori u pošti hrvatski! Ali ako bi komu jedan dan palo u glavu zapitati ga za hrvatske tiskalice? I to će biti, gospodine Antanel Pripravite jih! Nu vi poznate toga gospođina, koji znađe novčanu nakaznicu po cigli dvannajst dana uzdržati, mjesto je odmah priposlati na označeno mjesto. On je upravitelj cesarske, kraljevske austrijske pošte. Kao po svuda, tako ima i ovdje pošta svoju škripciju nabiralnicu za listove, pribijenu na kući postarskoj. Ova, kao posvuda, je bila bojadisana cesarsko austrijskim bojama, crno-žuto. Žuto-crna boja naše drevne Austrije. Neznamo su-li koga ove boje plasiše ili što, nekoga dala cidih kako obćinski sluga, njegov vjerni pratitelj u svakom poduzeću, prenda znađe, da ako ga kmeti zapuste, jest sitonah, kako nešto šara i maže sa kist m po onoj postanskoj škripciji, pak ove kako se drugo dan škripcija žalostila pomazana tanjom-rujavom bojom! Zašto se odstranile i pomazate austrijske boje? Pozor slavno c. kr. ravnateljstvo poštali! Pak vidite opet junaka, koji vrši i službu obćinskog delegata, kako se on izvana znađe poulašati u privatnom životu. Pitati bi valjalo o tom neku djevojku, koja ga je ošito pred ljudima u zverinjaku jeduom značnicom pozdravila za njegovo malo uzorno poulašnje uspravm njoj. I taj muž je takodjer crkveni kijačar, ili po talijanski „camerlengo“.

Kako se domaći mirni gradljanj takovimi junaci uzemirivaju, neka vam bude samo ovo u dokaz. Bilo uprav na pustni utorak, kad je u našem gradiću malo putujuće društvo davalo predstavu u gimnastičkom t. j. u tjelovježbi. Kad je predstavu započela, progovori obćinstvu glavar društva, rodom Hrvat iz Broda, da buduće ne zna za talijanski, ono što bude trebalo govoriti, da će reći hrvatskim jezikom. Nijedan tomu nije prigovorio, dapače zadovoljni su bili svi, akoprem su bile prisutne i dvie odlične obitelji — talijanske. Kad pako okolo devete nadodje poznata četvorica, a na čelu liečnik dr. V. eto ti bura i oluje. Dr. V. nije valjda imao doma mira, pak je morao amo pobjeći, da valjda vidi, kako naša djeca bez liečničke pomoći umiru od kužne bolesti. Predstavljah hotio se na koncu predstave zahvaliti obćinstvu — kako je znao hrvatskim jezikom. Ali to ubude silno g. V., koji skoči na noge i esramoti predstavljaje, što govori tobož nepoznatim mi jezikom. Na to odvrati predstavljaj-mladic, da drugacije nezna, kao što se je s početka izpričao, ako ne hrvatski i njemački. Govorite dakle njemački — dr. V. Dakle njemački da, samo ne hrvatski! Na to pak skoči domaći kmet M. M. sviht kano lav, što se napada bezrazložno tudje ljude. Reče g. V., da bi se morao on sramiti, koji ne pušta tudje ljude u miru, koji su došli amo za služiti si umkom komadić palente. Pa što mislite, što je na to g. V.? Uhvati kmeta za desnu ruku, viduče da se njega to ništa netiče, ali nu kmet odsječe: ostavite na miru moju ruku, jer bih vam to moglo prisjesti. V. uzemirivao je jeste neko vrijeme prisutne, pak se napokon odaljio sa gradskim mladici pošav u krcnu. Nu krv mu nedada mira. Vraši se opet u dvoranu, gdje bijaše predstavu, uhvati za prsa g. V. raztrgav mu košulju. On je uaine uzeo jednu osobu za drugu, ali neka zahvali Bogu, što se nije na pravoga namjerio. Šte što bijaše prisutno, zgražalo se s tako prostoračnog ponašanja jednog tobož gospodinu, od kojeg bismo se mi kmeti imali nadat pomoći i poduke. Ali za danas o tom dosti.

Svi ovdajšnji talijanski prvaci hoće po silu, da zabrane služiti se našim hrvatskim jezikom. Našli su u tom poslu kriepki otpor kod istih umjerenih istomišljenika! Kod take prigode, da bi prisutno bilo samo šaka kmetova, što bi se sve lahko dogodilo! Kad protivnici vide, da gube po svuda svoju igru zloglasnu, pak eto bace svu krivnju od sebe na čovjeka nevinog! Bacili su ju u spomenutoj prigodi na našeg g. kapelana, koji nije niti prisutan bio. Znali su oni, da kmetu ne mogu ništa, pak udri po redovniku, da tako u mutnoj vodi laglje love.

Vas onaj nemir gledala je hladno jedna službena osoba, koja stoji u najtješnijem druženju i obćenju sa spomenutom četvoricom, od kojih jedan nemarni niti za crno-žutu boju, kako to prije označih, dočim on dosta neuljudno obči sa kmetom!

Pobjedi na Voloskom.

Lovora amo, lovora, vilo,
Trebam nam vienac divotni splesti
Pobjedi dičnoj, pobjedi veljoj
Hrvatske sviesti!

Lira mi podaj angjeljskih struna
Srce mi vatrom neznanom gorj,
Pjesmu da pjevat rodišta moga
Rumenoj zori.

Borba je gordi — protivnik kliče
Šacići očaj nema ne spasa . . .
Protivnik strepi — krajem se ciljem
Pobjeda glasa!

Strvena leži združena četa
Hrvatski genij borcem se smije
Volosko moje, rodište drago
Blazenstvom sije!

Napred sad bratno združenom snagom
S neba vas višnji blagoslov prati!
Nek vas u daljnjem bodre još radu
Bog i Hrvati!

Zadar. R. Katalinić-Jeretov.

Franina i Jurina

Fr. Ča da nisu pošli Porečani u Varvara na klobase?

Jur. Vero ne zač da su im smrdile.

Fr. A prodanci?

Jur. Te se opametit, ter sada ni više mesopust.

Jur. Dobro jutro Franina.

Fr. Bog ga daj svaki dan.

Jur. Léti po léti!

Fr. Kamo?

Jur. Pod Novigrad gledat onoga, kemu su bili predani pošli peršot.

Fr. Zač bi ga šal gledat?

Jur. Jer ga ne biš poznal, da ga sritiš. Ima gospodsko dogo skoknje i nov klobok. I svaki dan, da se bit moral umit.

Fr. Kedi si to čul?

Jur. Pravila mi je njegova žena, da ga mora sada u redu držat, až da je bil varjek špehast; drugače ne bi mogal bit talijanski podčestat.

Fr. Joh mu ne bude. Umije neka se i po dva puta na dan i osuati, ter je u letih.

Nego po gospodski se nosit, to mu neće pristojat. Zuč se nebi držal starine? Pak bi bil muž!

Jur. I ja tako mislim. Ter se i tamo, od kuda je došal, nosiju po hrvatski.

Fr. Jure, ča je novoga po svitu?

Jur. Vero, na dan Majke božje sam čuju jednu lipu.

Fr. Ča je, ča!

Jur. U Kašteliru su publikali pred crkvom, da su talijanski u Vizitnici deliberali, da će od sada neprid plaćati Kaštelirci na svakoga vola, konja i mola po 60 soldi na lito, a na svaku ovcu 25 soldi.

Fr. Dobro su ih koncali. Sada će vidit Kaštelirci, auke oni, ki su bili do sada čoravi, da nekim svaki dan restu usta i trbuhi.

Jur. Vero, sada kod votacijoni neka im pokazu, da su ih do grla štufi, i neka izaberu svoje ljude, koji će bolje na kometunjsko imanje pazit.

Fr. Bome, ako se još sada ne opamete. — čnda škoda njihova.

Jur. Greš s namun na Kalvarije, Frane?

Fr. Za pet ran! Tebi se va glave mešal

Jur. Ne mane, ne, leh kema drugemu. Ča neznaš, da na Lipovice delaju Kalvarije!

Fr. A Bog mi prosti! kega te razapet, ter Antikrist ni još trebada prišal!

Jur. Aj je već i ostarel, leh ti ga nisi spoznal, až nosi brhan!

Različite vesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. Sakupljeno u Danah prigodom zdravice Dru. A. Sfarčeviću for. 6; darovaše: Poropat Ivo, Sanković Mate, Poropat Ivan, Brajković Ivan, Poropat Ivan, Brajković Ivan, Sanković Grgo i Sanković Mate svaki po 1 krunu. Benković Josip i Markić Mate svaki po 2 krunu, ukupno for. 6 ili 12 kruna. Zivili darovastli!

Naknadno primismo od tamo for. 1.60 sabrano u istom mjestu.

Saljje nam for. 3 veeleč. g. Fr. Starčević iz Kaštelira, sabrane prigodom pira čerko Antuna Valenta pok. Grgura. Zivili! Veeleč. g. Ante Žic Susak for. 3. — G. E. Gazarić Hum pripisalo je for. 2.

Sakupila je ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za namstu u Kastvu za vienac na grob pok. imatelju blagujice Mariji Jelusić po gđici Petri Rubeša i Dorici Munić između članica l. 22.65. Od toga za vienac za trobojnom vrpcom i napisom: „Miloj pokojnici — Ženska podružnica“ izdala 15 for. 60 nč. Preostalo f. 7.15. — Mjesto vienca istoj pokojnici darovala njezina tetka Nadala Jelusić, Tonica Dukić, Petra Knobl i Zorka Rubeša u Kastvu 4 for. Svota: 11 for. 15 nč.

Nadvojvodkinja Štefanija u Trstu. U udorak stigla je u naš grad nadvojvodkinja Štefanija iz Opatije željeznicom. Na kolodvoru dočekale ju poglavice oblasti. O podno prisustvovala je nadvojvodkinja koncertu na korist zlatnog križa kod namještanika. U 3 sata poslije podne prošetala se u kočiji do Miramara, a na večer prisustvovala je u kazališnoj operi Manon. Iz kazališta pošla je ravno na parobrod „Trieste“, s kojim je u sriedu u jutro odputovala na daljnji boravak na iztok.

Imenovanje. Zamjenik državnoga odvjetnika u Trstu g. Dr. Karlo Cierchisi imenovan je od ministra pravosuđa državnim odvjetnikom kod okružnog suda u Rovinju.

Molbu za jezikovnu ravnopravnost poslali su nadalje stanovnici Rovinskog sela sa 34 podpisa.

Izborni sastanak u Hrušici. Bivši zemaljski gg. zastupnici Slavoj Jenko i Matko Mandić pozivlju za nedjelju dne 31 marča u 2½ sata poslije podne svoje birae na izborni sastanak u Hrušici (občina Podgrad) u prostorije Antuna Požara kbr. 72, na kojem će birae izvestiti u svojem djelovanju na zemaljskom saboru u Poreču.

Tom prigodom izviestiti će i zastupnik na carevinskom vieću g. prof. Vjekoslav Spiničić u svojem djelovanju.

Za „Bratovščinu hrvatskih ljudi u Istri“ pripisalo nam je veeleč. g. Ante Žic iz Suska for. 2.

Velik koncert „Slovanskoga pevškoga društva“ u Trstu, obdržavan u nedjelju na večer u redutnoj dvorani kazališta „Politeama Rosselli“, izpao je na obće zadovoljenje. Odlično občinstvo odobravalo je burno nekijom zborovom, koje su naši pomladjeni pjevači i pjevačice vrlo lepo odpevali. Istakato zadovoljenje obćenito gg. Vrbka i Odstreil, koji su udarali na klaviru.

Za poštenjaka Černejku sabrali su 5 krunu sljedeći gg. u Danah: Josip Benković, Markić Matej, Dolžan Jure, Zastraža Magda, Sanković Mate — svaki po 1 krunu. Bog platio!

Dvadesetpetgodišnjicu svoga obstanaka slaviti će ovog proljeća čitaonica u Dekanib, pak će u tu svrhu odbor privrediti u nedjelju dne 21. aprila veliku zabavu, na što se već sada upozoruju naši rođoljubi u susjednih občinah. Zabava biti će neposredno pred zemaljskim izbori, te će se i taj moć prije i poslije zabave rođoljubi o kojejem posavjetovati i dogovoriti.

Obćinski izbori u Tinjanu. Od tamo javlja nam se, da su raspisani obćinski izbori za dne 1 i 2 mjeseca aprila. Dne 1.

uprila obaviti će se izbor u III. tielu, a dne 2. u II. i I. tielu.

Pazinski krajevi i talijanaši, koji imaju posjeda i dužnika u onoj našoj obćini, napinju sve sile nebi li kako osvetili grdu pjecku, što ja zadovolise kod zadnjih obćinskih izbora u Pazinu. Što milom što silom pridobise nekoliko propalica i prodanaca, pomoću kojih bure uzumieruju onaj čestiti puk tinjanske obćine. I domaći krajevi sa šarenjenci ne miruju, jer bi opet radi preuzeti obćinsku upravu, koju su toliko godina izvali na škodu obćine i pučanstva.

Sve što je u onoj obćini čestita, neodvisna i poštena, to se nalazi u kolu sa načelnikom g. S. Defarom, koji radi neumorno i požrtvovno za boljak svoga puka. Zato stuje ga i čieni sve, što nije prodano našima narodnim neprijateljem. To će se pokazati bez dvojbe i kod predstojećih izbora, kojimi će si dični naši Tinjanci opet jednom osvjettati svoj pošten obraz, ali neće u narodnoj borbi junacke naše Pazince.

Služno dakle na izbore vriedni Tinjanci, da muški odbijete od sebe navalu, koju Vam pripravljaju neprijatelji Vaše krvi i Vašega jezika.

Izbiri fiducijara. Iz raznih naših obćina javljuju nam prijatelji, da su primile obćinske uprave poziv od dotičnih kotarskih poglavarstva, da priprave u najkraćem roku izborne listine, koje će tada predložiti kotarskomu poglavarstvu. To bi imalo značiti, da su izbori fiducijara u pojedinih obćinah pred vratu i da će se gdjegdje birati već u prvjoj polovici mjeseca aprila.

Talijanačke novine Istre sazivlju neprestano svoje pristase pod zastavu, da pak sluzno stupe u boj proti našem puku. Ista novine crne i klevete proti pojedinih našim osobam, proti ciljem obćinam i narodnim društvom. Njim je jedina svrha, da te osobe, te obćine i ta društva pred višim oblastmi osrne, a pred pukom u nečistom svietlu predstavu. Te oblasti znadu — ako hoće znati — da se sa naše strane radi pošteno i otvoreno i to jedino u suglasju sa zakonom. Neboli nas dakle se strane glava, kako će ta oblasti prihvatiti i tumačiti te spletke i klevete. Što se tiče našega izvunjnskoga puka, on je hvala Bogu dobralno progledao, te razpoznaše prijatelja od neprijatelja, on razlikuje i sam ljui od šenice. Ondje pako, gdje je narod više il manje od gospode odvisan, gdje se lahko daje zavarati od spletkara i mutikaša, taj treba, da ga njegovi prvaci, svećenici i svetovnjaci poduče, upute i rukovode. Naš hrvatski i slovenski puk je bistar i dobar; on se dade brzo podučiti i rado voditi, ali treba mu zdrave i jedre podnuka. te poštenih, požrtvovnih i nesebičnih voditelja. Tko čuti u sebi to svojstvo i tko je pravi prijatelj puka, eto mu obilata posla, koj nemože ostati bez božjeg blagoslova i ploda.

Izborno kretanje. Pod ovim naslovom donasiti ćemo sve važnije vesti, tićenca se predstojećih zemaljskih izbora. Radi toga molimo naše istomišljenike i prijatelje iz svih obćina Istre i kvarnerskih otoka, da nam sve dojave, što bi držali, da je vriedno dati putem našega lista u javnost. Osobito im preporučamo, da budno pazu i motre djelovanje naših narodnih protivnika, koji jurve spletke kod našega izvanjskoga puka. Dužnici i „k u n p a r i“ talijanačke gospode sastaju se, što silom što milom privabljeni, sa gradskom gospodom. Takovih dogovora bijaše već u Rovinju, Kanfanaru, Vrsaru, Oprtlju, Poreču i drugud, i još će ih biti. Na takovih sastancih obćevaju „šjori“ neukomu kmetu zlata brda i srebrene doline — dok izbiri prodju — a kasnije neće ih niti pogledati. Talijanaška gospoda neufaju se stupiti pred naš puk javno na sastancih, kao što čine naši prvaci i zastupnici. Oni se boje javnosti jer na javnosti nebi mogli nikoga prevariti, nemogli bi dati nikomu što no rieč „rog za svieću“, kao što to čine na tajnih dogovorih i sastancih. A jer se boje javnosti, to je znak, da je njihovo djelo nečisto i da su njihove težnje nepoštenne.

Pozor dakle rođoljubi na spletke talijanačke gospode, koji će upotrebiti i u ovoj prigodi sva sramotna i nedopušćena sredstva, da neuka i taliko povjerljiva kmeta smute i prevare.

Obćinari Tinjanski! Drugo troleće je već prošlo, da upravljaju muževi naše krvi i jezika obćinom Tinjanskom, i do koji dan obnoviti će se izbori, te čete biti pozvani, da na novo birate obćinske zastupnike.

Prije negoli se odvaži pametan gospodar na jedan posao, promisliti će, dali

će mu posao biti na protibak ili korist i tekar onia će se odvažiti na djelo.

I ovdje kod izborah vriedi to pravilo i više nego li kod domaće gospodarstva. Uprav ovdje treba, da dobro znade svaki obćinar, koji da mu je prijatelj a tko neprijatelj.

Neka svaki malo pomisli, kakova je bila uprava pod našim dosmrtnimi protivnicima ili kakova bijaše u ovo prošlih 6 godina.

Tko je da se nesjeća nesretnog gospodarstva naših narodnih protivnika u Tinjanu, Sv. Petru u Kringi, još kad su bile obćine svaka za sebe?

Tko je da se ne domišlja pronevjeranja, koja su se zbila za one dobe a i kasnije, kad su bile sve tri obćine u jednu združene, gdje su morale više oblasti svrgnuti načelnike i raspustiti zastupstvo, jer se nije u vlastitom nit u prenesenom delokruhu upravljalo nego na škodu puka i na nezadovoljstvo predpostavnih oblastih?

Tko je da se nedomišlja, kako se je dijelilo novac, žito, krumpir, i kako se radila cesta u Sv. Petru u gladnoj godini 1879—80 kad nije siromašni kmet imao žita niti za sjeme, a poglavari i njihove podrepnice imali su najbolje leto, jer su pune vreće za sebe zadržali, a Vi ste kašnje morali plaćati?

Tko se ne domišlja, kako su se knti i kntiči prodali?

Tko je nazivao uvjek našega kmeta „šćavo“, sužanj i s njim kako sa „šćavo m“ postupao, kako bi hotili i danas?

Nitko drugi nego naši zakleti protivnici, koji su sa našim novcem i imovinom vrlo lošo gospodarili. Takove vrsti muži Vam danas nudjaju, da jim dajete vlast i bit u ruke, da Vas opet bičaju.

Tko je svemir neredu u obćini kraj učinio?

Vaša samosvjest, jer ste se junacki digli i otrsali jaram, izabrav ljude svoje krvi i jezika u Vaše zastupstvo, koje je više dobra učinilo u ovih 6 godina negoli prije protivnici u pol vieka.

Koliko se je napredovalo u moralnom i materijalnom obziru, nek vam bude pred očima kako se u obćinskom uredu piše i govori sve čisto u Vašem milom materijalnom jeziku.

Tko je razriješio stoeletno pitanje Volarije u Tinjanu, o čemu su prvunja zastupstva uvijek viećala i ništa učinila?

Tko je dao povećati i ponoviti Tinjanski i Suptarski cimiter i sagraditi liepu mrtvačnicu?

Čijom brigom se je dao popraviti Suptarski turan i sagraditi liepa obćinska šterna u Kringi?

Čijim nastojanjem i na čiju korist je sada asfirana obćinska konoba istarskoj vinarskoj zadrugi u Pali? Sve za dobro našeg kmeta!

Zar su Vam to Talijani ili njihove podrepnice učinili? Ne! ne! nego Vaše krvi ljudi, koji bi i svoju krv lievali za Vas.

Nepustite se ma niti jedan zasliepiti niti zavarati od onih prodanih potepuha, koji plaćeni od krunjalh oko Vas leta i Vas mane, da se prodate.

Pokažite, da ste sviești i probudjeni, da Vas i ostali sviet bude častiti da znadete ljubiti svoj rod i svoj jezik.

Nitko, koji ima pravo glasa nek doma neostane nego sluzno kao jednokrva braća na izbore!

Dobromislite obćinari.

Iz Trstenika (obćina Bznet) pišu nam 20. t. mj. Poznato je obćenito, kako naš narod svuda rado slavi svoje crkvene zavjetnike ili patrone, kojim se u svojih svakidajnih molitah utiče. Tako smo i mi ovdje ljetos skromno proslavili blagdan sv. Lucije, kojom prigodom izrekao je liepu propoved v. leč. g. župnik Mikšiča.

Poslije sv. mise razisao se puk koje-knda, a nas nekolicina sastala se u křmi Ivana Porobata, ter smo se u veselom društvu sjtili i naše družbe sv. Cirila i Metoda i to nakon zdravice g. M. Sankovića iz Dana dićim našim zastupnikom, napoše g. Sl. Jenko, koga naši narodni protivnici nepravedno grde i napadaju. Sabralo se taj odmah for. 4, koje darovaše: po 1 krunu gg. Dolžan Jure, župnik, Poropat Ivan br. 35, Poropat Ante, Poropat Ivan br. 38, Poropat Ivan br. 1, Šverko Mate, Sanković Mate; 30 nč. Bradetić Ante, 20 nč. Šverko Jure; Zivili sviești davovatelj i sječali se vazda naša plemenite družbe.

Na c. kr poreznom uredu u Cresu neima hrvatskih tiskanica. Ovih dana tužonam se kmet iz obćine Oreske, da nemože na tamošnjem poreznom uredu dobiti nikakve hrvatske tiskanice — jer da ih neima. Gosp. porezni blagajnik upotrebljava izključivo talijanske tiskanice, a u slučaju, da neima pri ruci nego njemačko-slovenske tiskanice, tada

piše strankam na ovoj strani tiskanice, gdje se njemački. Nedavno zamolio je toga gospodina rešeni kmet, da mu dade poručnu knjižicu u hrvatskom jeziku, ali mu taj gospodin odgovorio: "da neima hrvatskih knjižica."

Eto, g. uredniče, u ovom kletaru sa pretežno hrvatskim pučanstvom, nemožemo plaćati ni porez u našem materinskom jeziku. Tolika do znanja gg. državnim zastupnikom.

Konstituiranje podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Medulinu. Od tamo pišu nam, da će se konstituirati podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u nedjelju dne 31. marča u 3. sata poslije podne u prostorijah hrvatske čitaonice. Dajne to do znanja gg. članovom, svim rodoljubom u Medulinu i u susjednih mjestih, želimo isključivo našim dišnjim Medulinom, da bi se svi okupili oko naša plemeniti družbe, te da bi se mnogobrojno sastali dne 31. marča kod narodnog slavlja.

Strast naših narednih protivnika. Nakon poznate naredbe o dvojezičnih tablah u Istri i o sastavu poročničke listine za okružni suduši Rovinju, zavlada da se našim suduši drugoga jezika, još većma strast i mržnja od svega, što nije talijansko. Kako dokaz tomu služi nam sljedeći primjer, što nam ga dojavlja prijatelj iz Cresu: Bivši tamošnji načelnik „namjeriti“ Talijan g. Cheriach, potvrdio je i potpisao prošle godine hrvatski sastavljenu svjedočbu siromaštva jednomo gimnazijalca, koji je molio podporu od „Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri“. Ljetos je isti gospodin zanekao potvrditi i potpisati hrvatski sastavljenu svjedočbu za istu svrhu. Ono dakle, što je još prošle godine smatrao svojom dužnošću, nepriznaje više ljetos! Pak da ne napreduju naši Talijani u prijaznosti i u suradnji sa našim izvanjskim pukom!

Počta sredstva istarskih talijanaša. Prognas što no ga objelodaniše naši zastupnici izšav iz zemaljskoga sabora u Poreču, pogodilo je naše talijanaše baš u srce. U tom proglasu bijaše u živoj slici ocrtno bjedno stanje Hrvata i Slovenaca u Istri. Naravski, da to nije bilo po čudi gospodi Latinom, pa što su učinili? Čujte, pa se divite! Ovih dana donio je puljski jaslar „Il giovine Pensiero“ taj proglas sa podpisai naših gg. zastupnika ali sasma iskvarom i preinačen, kao da tobože hrvatski zastupnici svoj narod izsmjehivaju i ruglu izvrgavaju! To je pošteno oranje talijanaša Istre, koji se neumornim radom i požrtvovnošću naših dišnjih zastupnika izsmjehavaju, zaboravivši onu poznatu, da „tko se na koncu smije, taj se najbolje smije!“

Muzka podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji imati će dne 30. t. m. u osam sati na večer glavnu skupštinu sa sljedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Izvješće tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Izbor novoga odbora. 5. Inicijalno. Odbor.

Izbor načelnika u Cresu. Kod posljednjih obćinskih izbora borile se tamo dvije stranke za prevlast t. j. stranka vlastele i kopačka. K prvij spadaju takozvana gospoda a k drugoj poljođelci, koji govore dođuše vazda hrvatski, ali su nesvjestni i neuki, pak se daju upotrebljavati za veliko-talijansko poslanstvo.

U novo zastupstvo bijaše izabrano 15 pripadnika kopačke ruke i 15 vlasteoske stranke. Kopači ostaje prevarani n. l. tjelu, gdje su gospoda uzprkos dogovoru sa kopačij, izabrali sve sanu gospodu.

Za izbor načelnika vodila se žestoka borba. Kandidati vlasteoske stranke bili su: Dr. A. Petris-Plavnički ili po njegovu: de Plauno (?) i bivši načelnik Dr. I. Chersich, a stranka kopačka kandidirala je umirovljenog c. kr. činovnika cresanina Koljevinu (Holjevinu) zvanog Kokošića.

Pošto se obje stranke nemožose složiti, odgovijene bijahu dvie sjednice, na kojih se je imalo novo zastupstvo konstituirati. Popustije napokon pripadnici vlasteoske stranke (koji uvidiše, da nemožu do jasadla) jer se nekoi između njih zahvališe na zastupničkoj časti i tako ostala kopačka stranka u većini, ter ova izabra načelnikom spomenotog g. Koljevinu. Ovaj je obćea zastupnikom nakon izbora. mnoga toga, a mi idemo, da vidimo, što će sve od obćeačnoga izpuniti.

Od nekud pišu nam. Mislim, da će zanimati bar starije učitelje - vojnike, da znadu za svog bivšeg kap etana g. Čaučig, koji im je svakako ostao u najljepšoj uspomeni. Na žalost svih nas bio je premještan iz Trsta u Gorien na *Platzmannsdorf*, jer moramo reći, da je u nama ravnao ne kao sa obćinim vojnic, već kao sa svojim prijatelj. Tko se od nas ne sjeća njegovih liepih opomena i nauka, kakvih se obćino ne čuje u vojničkim kancelarijah, koje nam je davao, kad smo

obćivali doč na vojničke vježbe i kad se s njih vraćali? Njemu jedinom imamo zahvaliti, da nismo morali više puta po koju gorku izpiti. Al ne samo da je on uvijek bio s nami lubezan i mljudan, što se vazda kod vojnika ne događa, već je i čutio u svojih žilah kapljicu slovenske krvi, od koje je potekao. To nam ponješto svjedoči onaj e u njegovu pridjevku, kao i to, da si je izabratio čisto slovensko nadime, kad je dobio plemstvo, naime „von *Krasnido!*“. A i čuli smo više puta iz njegovih usta, kako kori podčastnike, koji sa slovenskom komandici govore talijanski mjesto slovenski, jer da regiment br. 97 je slovenski regiment“. — Sada je rečeni gospodin kao major premještan na „Platzmannsdorf“ u Trst. Dao mu Bog jošta dugo obnašati ovu čast, što mu svakako žele stariji učitelji-vojnici! A mladi naši drugovi nek se tješe, da su mu dobili vrijedna naslijednika u osobi g. kapetana *Vilasa*, koji nijedni ne zaostaje za g. *Čaučigom*, koji se poput svoga predšastnika brine i skrbi, da se učiteljem na vojničkim vježbah olahkoti težku vojničku službu.

Učitelj-vojnici.

Volosko, 22. marča 1895. Novoizabrano obćinsko zastupstvo na Voloskom bit će za koji dan sazvano — jer se nemože nipošto uvaziti utok s protivne strane — na konstituiranje. Naših t. j. hrvatskih zastupnika je dvannest, sve samih domaćih ljudi iz Voloskoga i Opatija. Ovoj dvannestorici prokušanih i čeličnih rodoljuba, koji shvaćaju potrebe svojega rodnoga mjesta i koji će promiknuti pravim hrvatskim obćinštvom htjeti iznati dovesti u sklad naše bezuvjetno pravo na prekrojenje po narodnom klupni svih grana obćinske uprave sa postojećim okolnostima — ovoj će dvannestorici stajati nasuprot šatorica sve tudjih ljudi, od kojih se nekoi tek pred koju godinu ovamo doselili, te u svojoj preuzetnosti i bahatosti misla, da se megu nametnati već sada kao voditelji urođenom hrvatskom elementu i kao upravitelji njegove obćine.

Od ovih šest tudjinaca tri su Niemca, koji mogu bit sposobni i vješti svaki u svojoj struci, ali dvojimo, da će u javnu upravu korisno moći utjecati, a to tim manje, jer neznaju ni pisnuti jezikom, koji se taj govori i koji se rabi kod razprava — neznaju ni hrvatski ni talijanski. Ostala trojica Talijani su najčišće krvi i pasmine. Ta što bi drugo i bili gg. *Tontić* i *Pruović* — pardon *Puović*, jer taj iz hrvatske Dalmacije ma doseljeni gospodin, nekdanji Hrvat i hrvatskim norcem ovdje podkožen, stao pred malo i svoje ime talijančit, valjda, da se ne mjeri svojim kolegom u zastupstvu. Bar neka izohdi i promjenu svojeg uredovnog pečata pa će metamorfoza bit savršena — na sve to veću slavu spašene mu prve domovine i zadovolje postojbine, koja ga je primila i zaklonila u nadi, da će joj bud čime bit od koristi, a kad tamo, on se je pokazao napram njoj nezahvalan uvrediv na neodbeživan način ono hrvatsko domaće pučanstvo, od kojega pretežno žive, svojim protu-narodnim držanjem i radom na uštrb milog nam roda. Bilo mu na čast!

Kako će bit čitatelj iz toga razabrao talijanaška, šarenjačka, bezimena stam stranku na Voloskom posveima je propala i stalno se nadamo za uvijek. Morala je pasti moć ovo nemoćne stranke, bez života, bez načela. To je zasluga nedvojbeno probudjene hrvatske svijesti.

Ali mora se priznati, da su i voloski „matadori“ a la *Poschich*, *Ralcič* itd. izkopali sami sebi jamu svojom protunarodnom politikom — a Niemac ih je upravo gurao u jamu, da li botice ili nehotice, vidit će se. Faktum jest, da od starih stupova bivše na vladit stranke neima u ovom zastupstvu ni cigloga. Faktum jest, da su tri jaka i dosta upliva Niemca predra u novo zastupstvo. Iz ovo dvojice činjenica nije teško zaključiti a ni smjelo, da su Niemci nasamarili ljude bez načela i bez cilja, ovo dvojje patriota istrijanskih, ilirskih, voloskih i kako se ono sve sami nazivlju.

Neka im samo bude „*Piccolova*“ utjeha, da je pobjeda u Il. tjelu „*completa vittoria nazionale*“. Takove narodne pobjede mi vam ne zavijamo. Barjatoče gospodo „istrijanska“ i nadalje sa lukavin drugom, nama to nije krivo! Razočaranje bit će samo na vašoj strani.

Da znade i šire obćinstvo. Pišu nam iz Baške: Napokon se je i naše mirovljivo obćinsko poglavarstvo ganulo, te poslalo na ravnateljstvo pošta i brzjojava tužbu proti ovdješnjem poštanskom i brzjojavnom činovniku, te molbu za potvrđanje pečata, table i tiskanica brzjojavnih i poštanskih. Bilo je već i skrajnje vrijeme. Ovdješnji činovnik, koga nam je darovao gospodski (!) Labin, postao je prebrot, te sa strankami nepostupna kako bi morao. On izim toga ne drži potrebitih maraka, dopisnica itd., te šalje stranke, da dru-

gamo podju kupovati, jer da on nije dužan prodavati i da ne ima vremena. Kad mu se što reče, odgovori: „Ako vam nije pravo, tužite na ravnateljstvo pošta i brzjojava, ja se ništa ne hojim, jer neću mi ništa nećiniti.“ Velika li protekcija mora uživati taj čovjek! Imati će valjda i zalagala. Nadalje ne drži izložene škatulje za listove pred uredom, već mu se moraju listovi u ruke predavati. Dvojimo, da je to u interes uredovne tajne i da bi se tako i svuda drugdje postupalo. Pred uredom ne ima ni stola ni sprave za pisanje, a to je rzižno, sobito gdje imade prometa i trgovine kano ovdje. Pa poštu on zatvara u šest sati u večer baš onda, kada dolazi iz Krka, te već nije moguće odgovoriti na dobljeno pismo. Brzjojava poslije šest sati ne prima. Je li to u interesu prometa? Ove točke sastavljaju u glavnom tužbu, koju je odposlalo obćinsko poglavarstvo. Molba pako glasi, neka pečat unapred mjesto skovanoga naziva „*Bescanovva*“ nosi samo hrvatski naziv „*Baska*“, a isto tako, da bude tabla nad uredom, te tiskanice samo hrvatske. Kakav privilegij ima ovdje njemački jezik? Mi ga ovdje ne priznajemo. Čemu onda § 19. temeljnij drz. zakona o ravnopravnosti jezika? Baska je čisto hrvatsko mjesto. Hrvatske obćine po Istri prenite se, pa ne prestanite zahtjevima, dok vam se ne dade Vaše pravo!

Talijanska tiskanica za ciepljenje kozaca. Sa kvarnerskih otoka pišu nam, da je tamošnje naše svećenstvo primilo dopis od c. kr. kotarskog poglavarstva, kojim mu se javlja, da je zemaljski odbor u Poreču izdao dogovorno sa namjestničtvom posebne talijanske tiskanice za popis onih, kojim se imaju ciepti kozice, te da ih taj odbor razaslije svima za dotičnu porabu.

Razlog je toj „*izvanrednoj*“ brizi sl. zemaljskog odbora prema našem svećenstvu, da budu tobož sve te tiskanice jednake: „*onde avere una generale uniformità delle specifiche del vaccinand*“, dočim jest pravi razlog taj, da se i tim iztisne hrvatski jezik, pošto je do sada (a nadamo se, da će i od sada) većina svećenika podavala izvješće u tom poslu u hrvatskom jeziku.

Mi držimo, da nam netreba dieliti naputke u ovom poslu našem rodoljubnom svećenstvu na kvarnerskih otocih.

Zagreb 19. marča 1895. Riedko se čita u dičnoj „*Nasoj Slogi*“ kakvu viest iz hrvatske priestolnice, iz bjeloga Zagreba, tako da će gospoda čitaoci misliti, da odavle neima ništa osobita za javnost. Nu tomu ni tako.

Žalostna viest, da prvak stranke prava dr. A. Starčević na bronkialnom kataru poboljeva, uzdržala je srce svakog poštenog Hrvata. Nu bolest je popustila te se čvrsto nadamo, da će providnost božja uzdržati još dugo na životu tog riedkog muža.

„*Starčevićev dom*“, što no ga hrvatski narod diže svome velikanu, jest od davna pod krovom, te će se brzo svršiti.

Takodjer novo kazalište, kelosalna zgrada, je već pod krovom, te će se već ljetos predstavljati u istom.

U hrv. saborn isto je sve kano po loju. Što je vladu predložilo, to je većina prihvatila neobzirajući se nit najmarje na sve proturazloge i dokaze junačke opozicije.

Ovih dana slavio je maestro Iv pl. Zajc, taj slavni hrvatski umjetnik, dvadesetpetogodišnjem svoga; umjetničkoga rada. Ruzna družva priredila su svečara na čast koncerte i svečanosti.

Dogodljaji zadnjeg zasjedanja dalmatinskog sabora, gdje u narodnjaci adresu o siedinjenju Dalmacije sa materom zemljom, sa Hrvatskom, pokopali, našli su skoro u svim hrvatskim novinama na veliko negodovanje, jer samo ujedinjena i cjelokupna Hrvatska bit će u stanju postignuti onaj cilj, za kojim svi Hrvati teže, naime nezavisnost i slobodu. B.

Pučel! Otkada je počeo izlaziti „*Pučki List*“, ja sam stao sklajati u njem pisme o slavni našim ljudima i megdanima, jer znam, puče, da su tebi pisme najdraže, a htio sam, da i ti saznaš, kako su tvoji stariji bili na glasu junači, te kako je malo u svitu slavijepijega imena do hrvatskoga. Osim pisma: o Čiriu i Metodiju, o kralju Tomislavu, o biskupu Strosmajeru o Jelčiću banu, o Mihovilu Pavlinoviću, o bismim Tatarina, o razrušenju Solina i t. d. što su izišle u „*Pučkom Listu*“, ja sam još sklonio na pučku pisme: o Kulinu banu, o kralju bosanskom Tvrtku Kotromaniću, o Petru Zrinskom i Krstu Fru-

kopanu, o ustanku u Bosni i Hercegovini, o Sinoviću Marku, o Mili Gojsaljeviću, o ženičbi Krsta Frankopana sa Julijom talijancom i t. d. Ove posliđaje nisu još do sada bile tiskane, pa sam eva odlučio iskistiti u jednu kitu stare i nove pisme, ta sve poslali u bili svit, povezane u jedan snop, a to baš na dan svetoga Dujma ove godine, kad je, puče, i tvoj „*Pučki List*“ kao nova premlatna ptica nazad četiri godine izletio iz Splita grada, te prvi put došao ti u pohode.

U ovim pismama, puče, naći ćeš osim velikog junačstva tvojih predidova, takodjer i prilika, što će osobito biti drage mladim mladim i divojkama. Na primer u pismi o Kulinu banu ima kako se na prigodno u pošju, pa video gdi na rici Vrbasu vile umiraju nice i čestljaju zlatna pletenica — vile ga uzreše sobom u stine i odvedoše ga u svoje vilinske dvore, otkio ga nakon treće godine pustije, te on postade zornim junačkom i slavim bosanskim banom. Svojim pismama ja ev naditi ime: „*Pučke pisme*“, pa se nadam puče, da ti, koji si objubio „*Pučki List*“, hoćeš takodjer objubiti i „*Pučke pisme*“, jer su one skupa s njime odrasle i podgojile se. Priporučam vridnim i zaslužim povjerenicima „*Pučkoga Lista*“ i drugim rodoljubima po Hrvatskoj domovini, da glajaju rasijati „*Pučka Pisme*“ medlja narod a to je rad hatora naše zemlje krasne!

Tko pošalje krunu, primiti će „*Pučke Pisme*“ kudi proste poštarine. Molim, da mi se jave čim prije oni, što se misle upisati, da budem znao koliko će komadai pisma dati tiskati. Sve naručbe neka se šalju isključivo na moje ime.

U Splitu, miseca ožujka 1895.

Juraj Kapić.

Listnica uredničtva.

Gosp. dopisnikom: B. V. — A. F. — B. P. F. — Korzavana itd. izvolite se ustripi dok na Vas red dođje.

Gosp. M. K. ovdje. Onaj razgovor nam je nejasan, te ga nemožemo priobćiti.

Listnica uprave.

Gosp. J. Č. u Š. Stiglo nam u redn. Živil!

Izjava.

Veledenjeni gosp. uredniče!

Upozorili me prijatelji da bijaše u trščanskom „*Il Piccolo*“ te još u nekih talijanskih istarskih novinah priobćeno, da bih ja bito primio nepodpisano pismo, gdje mi se priči smrću, ako kod dojdničnih izbora ne budem glasovao za hrvatsku stranku.

Izjavljam ovim javno, da ja nisam primio nikakvog bilo podpisano ili nepodpisano lista takvog sadržaja.

Pazin, dne 24. marča 1895.

Ivan Zupanić.

duhovni pomoćnik.

*) Za članke pod ovim naslovom ne mogu vara uredničtvo.

Ođlikovana
Ljekarna PRENDINI
u Trstu.

Zelite li
sačuvati si zdrave
liepe zube te čisti
dab?

Uporabljajte
Zubni prašak
ELIKSIR.

Prvi čisti zube bez
da ih ozledjaje.

Drugi pako očura
ih od pocrnjenja i
neugodna vonja.

Zubni prašak stoji
50 novč.

Zubni eliksir stoji
60 novč.

Prodaje se u Ljekarni
PRENDINI
i u boljih Ljekarnah
svakoga mjesta.

štrcaljke proti mildevu (peronospori)
inžinira Živica

koje su obćenito u potražnji radi njihove jednostavnosti, uzdržljivosti i lakho uporabe za svaku vrst trta. Te štrcaljke proljavaju se, prema su mnogo savršenije, po dosadašnjih niskih cijenah.

Schvitz & Comp.
u Trstu.

Cienike razasijaju na zahtjev franco.

Na sve c. k. poštansko uredno cesarstva razasijaju kompletne štrcaljke franco uz ponudbu za 10 for.

Izraduju također strujere za samopranje, neprestano djelujuće diskaante itd.

Trgovina sa vinom.

Podpisani javlja slavnomu občinstvu, da je otvorio trgovinu sa vinom u vlastitoj kući na Počekaju, uz samu željezničku postaju Buzet. Na prodaju imade vina beloga i crnoga i to više vrsti, a prodaje ga na veliko i na malo; 56 litara najmanja mjera. Za dobru i nepokvarenost vina jamčim svojim imenom. Tako dakle želi piti zdravo i dobro vino neka se obrati na mene pozadano. Uzorke šaljem besplatno. Poslužiti ću svakoga pošteno i uz cimu, po kojoj nemože dati drugi, koji nestanjuje uz samu željeznica, radi troškova dorozu i odvoza.

Odlučim štovanjem
Frane Flego.
Pošta: Buzet-Počekaj (Istra).

„Kupuj kod kovača, a ne pri kovačetu“
veli stari pregovor.

To važi po svoj pravici za moj zavod, jer samo tako velika trgovina, kakova je moja, ima radi gotovoga plaćanja velike množine blaga i drugih prednosti, jeftine stroške, koji neplaće samomu kupovalcu u korist doći moraju.

Krasni uzorci zasebnim strankam gratis i franko

Bogata zbirka urorakah, kao dosah nikada, za krojače nefrankovana.

Komači za odjeće.

Peruvien i dosking za velečastno svecenstvo, predpisani komosi za uniforme c. k. činovnika, također za veterane, vatrogasce, gon-bača, livrije, sukno za biljard i izračne stolo, pokrivala za voz, loden. Veliki izbor štajerskoga, koroškoga, tirolskoga lodna za gospodinu i gospođu po izvornih cijenah tovarna i tako velikom izboru kako takovih ne može imati niti dva-destera konkurencija. Najveći izbor samo sinoga trajućeg sukna u najmoderniji bojah za gospođu. Sukno, koje se daje prati, potni ogriadi od 4 do 14 for. itd., također potrebe za krojače (kao podstave za rukave, gumbi, igle, konac itd.).

Iv. Stikarofsky,
Brno (aust. Maechester).

Najveći izbor sukna u vrednosti 1/2 milijuna for. — Pošilja se po postarekom puzreću.

Na oprez! Agenti i preprodavaoci nudjuju nedostatno sroje blago pod zaumenjem „Stikarofskoga blago“. Da zabranim varanje p. n. oduzimate, naznajuju, da takovim ljudem ne prodajem blago pod nikakvom pogodbom.

Knjigoveža

tvornicar skatulja iz kartona i galanterije
Vjekoslav Comer
u Trstu
preporuča se blagonaklonosti slavnih občina, družba i drugih osoba u Trstu i Istri za razne knjigoveške radnje.
Jamči za solidnu, brzu i točnu izvršbu radnje.
Naručbe prima iz naklonosti tiskara Dolenc u Trstu.

FILIJALKA

C. K. priv. avstr. kreditnoga zavoda
za trgovino in obrt u Trstu.
Novci za vplaćila.

V vreda. papirjih na 2-dnovni odkas 2 1/2%
8- 3 1/2%
30- 3 1/2%

V zapolecalh na 30-dnovni odkas 2 1/2%
2-mesovni 2 1/2%
6- 2 1/2%

Za pisma, katera so moraju izplaćati v sodanjih bankovnih avstr. velj., stopljo novo obrestno (takvo v krepost z dnem 4. februnjarja, 8. februnjarja in odnosno 2. marca t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.
V vreda. papirjih 2% na vasko svoto.
V zapolecalh brez obrestli.

Nakaznice
za Dnauj, Prago, Pošto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko Zankor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablons, Gradec, Hormanzstani, Inomoni, Colovec, Ljubljana, Linc, Orlonce, Reicheberg, Saar in Solograd. — brez troškoy.

Kupnja in prodaja
rodnostij, diviz, kakor tudi vnovčeno kuponov 24-32 pri odbitku 1% provizijo.

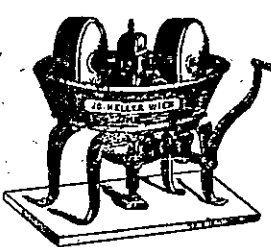
Predumji.
Sprojemajo se vsakovrstna vplaćila pod ugodnimi pogoji.
Na jamčevne listice napljo po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih moasth — provizija po pogodbi.
Na vrednostni obrestli po pogodbi.

Vložki u pohranu.
Sprejemajo se u pohranu vrednostni papirji, zinski ali obratni donar, inozemski bankovni itd. — po pogodbi.

Naša blagajna izplaćuje naknascio narodna banke Italijanske u Italijanskim frankih, ali pa po dnovnom kursu.

Trst, 31. janurija 1894. 2-24

Svi strojevi za gospodarstvo

Peronosporna štrcaljka slična Vermoreku
Savostalna peronosporna štrcaljka sa sisaljkom zračnog pritiska,
Vinske preše svakovrstnih načina.
Preše za masline, preše sa hidrauličnim tlakom,
Poboljšanje drobilia

Pivničarsko orudje, vinske sisaljke, vinske cievi
Preša za sieno i slamu.
Ljustilo za kuruzu; Čistilnica za žito
razpošilja uz jako snižene cienne uz jamstvo i na pokus

IG. HELLER, WIEN (BEČ)
112/1 Praterstrasse N. 49.

Obširni katalogi za badava i prosti svake poštarine.
Preprodavaoci se traže.

Preporuča se stroge pažnje kod kupovanja istih strojevah od patvorenja.

Obširni katalogi za badava i prosti svake poštarine.
Preprodavaoci se traže.

Preporuča se stroge pažnje kod kupovanja istih strojevah od patvorenja.

U LJEKARNI

EDE TOMAJA

u Zagrebu, Ilica broj 12

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo korisni, osobito preporuke vredni liekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, rheimatizmu, kalamja i trganju u kostih, ukocenosti ili grčevom u žilah, boli u kukovih i križicah, postonico pogancu, probadanju, svakovrstnih nazebam. — Ciena 80 nrv.

Sladka voda za ka-alj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsili, plućih, teško dišanje, promuklost u grlu, sipljivost. — Ciena 80 nrv.

Pojačeni željezoviti sirup djeluju proti slabosti, blijedosti, skrofuloznosti, podulnosti, djetinjoj križavosti, ženskim bolestim, slabokrnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojačene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se sredstvom očišćuje krv i zlatenica, popravlja i okrepljuje želudac i ublažje glavna bol, oblaćkava teginja ili mučnina, tjera napulnost i vjetro, odnaktja se bol u žilicah, želućne grčevu, žutica, groznica ili zimnica, zavjanje ili griznja u trbuhu. Tako ovu toli korisno djelujuću švedsku tinkturu redovito pija, snuivat će si zdravlje, tjeloesu snagu i zapriječiti razne bolesti. — Ciena flašici s uputkom 80 nrv.

Prah za blago ili za marvu, koji svakomu preporučam za konjski kelj i kašalj, za volove, krave i stinje, za lagano čišćenje, za objaćivanje želudca i probave, kada blago nućo rado žderati, pa se napuljuje. Krave davaju od njega više i boljega mlička, konji postaju čiliji i jači. — Ciena jednom omota 45 nrv.

Švajcerske pilulice, najsigurnije sredstvo za čišćenje i ublažje želudca i probave, snage i snaženje želudca ili stomaka i crieva, za otvaranje, proti zapeljici, navali krvi u glavu i prsa, tromosti ili težini. — Ciena skatuljici 70 nrv.

Mazilo za blago osobite za konje i volove proti koštenoj boli, grčevim, nategnutim žilam, ukocenosti i oteklini poslje težkoga napora, za objaćivanje i okrepljivanje žila i živaca. — Jedna flaša 80 nrv.

Antiseptična voda za usta i zube sućuvaju od kvarenja, zapriječje i ublažje zubobolja, učvrćuje meso oko zubi, razrićkavaju usta, uklanja neugodan vonj. — 1 flaša 60 nrv.

Fine parfume, mirisave vodlice, razne pomade i buje za farbanje kose, da sieđe kose poerne, fine sapune, praške za gospodje, sredstva za poljepšavanje; praške za čišćenje zubi, tjestine za zube, od kojih zubi pobieljuju.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za čišćenje i razkvićivanje zraka u sobah, za dišanje i za plućobolue. — Po 50 nrv.

Tekućina proti izpadanju vlasi učvrćuje i renje vlasi, odstranjuje pruliti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 n.

Mast proti lišaju, krastan, perućini i ospitninam. — Jedan lončić 50 nrv.

Antisutin. Prah proti znojenju ili pota, proti zajednici. — Skatulja 50 nrv.

Tinktura za kurje oči izvratno sredstvo. — Ciena 50 nrv.

Dra. Spitzera pomast za lice proti sunčanim žigam, raznim pjegam ili flekovom, odstranjuje prekomerno ruženilo lica i nosa, brzapavost, ospitnice na licu; proizradja gladkost, nježnost; bjeloclu i finoću obruza i ruku. — Ciena većem lončiću 1 for. — K tome spada još borakov sapun po 40 nrv.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i pomlađivanje lica te posve neškodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na parizkoj izložbi začastnom diplomom. Dobiva se u bojalj: bijeloj, ružičastoj i žutkastoj. — Ciena kutiji 1 for.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi preugodan miris. — Flašica 30 nrv.

Otrov ili čemer za stienice ili kimako — Flašica 30 nrv.

Antifebrile od Rolinisa proti groznici ili zimnici. — Manja boćica 70 nrv.

Polibromov sirup po dru. Nikoli Setaku lieči uspješno bolosti živaca, nepokoj, glavobolju, trzanje, hysteriju, zaduhu, razne grčevu. — Ciena 1 for. 50 nrv.

Ljekovito Pepsinovo vino proti želudacnom kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forin.

Seker Extrakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nrv.

Spužve za umivanje, kefice za zube.
Razne sprave iz kaućuka, bandaže, povoje za rane, pojase, kirurške sprave.
Ruskoga ćaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, franczokoga Cognaca.
Zaliha mineralnih voda.
Sve po novinah oglašene medicinske specijalitete.
Tko naruči za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu